

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ÅRG. IX.—N:R 8.

WINNIPEG, MAN., 21 FEBRUARI 1901.

LÖP. N:R 363.

Manitobas järnvägsköp.

Premierminister Roblin har nu offentliggjort de kontrakt han i regeringens namn afslutat, å ena sidan med Northern Pacificbolaget om öfvertagandet af dess järnvägs nät i Manitoba, och å andra sidan med Canadian Northern (Mackenzie & Mann) för opererandet och finansierandet af detta nät.

Enligt det förstnämnda kontraktet åtager sig regeringen att hyra alla Northern Pacifics banor i provinsen för en tid af 999 år med rättighet att uppköpa banorna för 7 millioner dollars. I årlig hyra skall erläggas för de första 10 åren \$210,000, de andra 10 åren 225,000, de tredje 10 åren 275,000 och de återstående 300,000. Hyran skall erläggas kvartalsvis.

I det sistnämnda kontraktet öfverläter regeringen skötandet af dess banor till Mackenzie & Mann men regeringen bibehåller kontroll öfver fraktaxorna samt rättighet att inköpa Canadian Northern's banor i provinsen. Provinsen åtager sig därjämte att garantera bond i Rainy River järnvägen till en summa af 5,800,000, hvilket är lika med \$20,000 per mil. Dessa bond löpa med 4 proc. ränta och äro förfallna till betalning 1930.

Detta är i korthet hvad kontraktet innebära. De synas nu i sömmarna af både laglöke och oländighet och i tidningarna pågår en liflig kritik och meningarne äro mycket delade. Transportationsproblemet är ju en lifsfråga för vår provins, ty den järnvägspolitik, som regerar Canada, har aldrig mötts med starkare opposition än i Manitoba och Nordvästern. Det liberala partiet både i Ottawa och här i Manitoba har gjort allt för att lindra trycket af systemet. N. P. infördes i provinsen för att upptaga kampen med C.P.R. Hurgick det? I dag se vi denna bana köpas ut ur provinsen under stillatigande från sin rival. Mr Greenways plan var att skaffa en utfartsbana till Lake Superior som skulle förvärkliga en tiocents hvetefrakt afven om provinsen skulle bygga den själf, men som Mr Greenway blef besegrad, gingo vi miste om hans planer. Mr Roblin har nu tagit steget fullt och inköpt ett helt järnvägssystem, hvarvid naturligtvis millionerna spelat en mindre betydande roll. De finansiella obligationer han vill iklada provinsen synas emellertid så enorma, att mer än en af regeringens anhängare baxnat däröfver, ty det ser mera ut som om provinsen öfvertog järnvägsskulder i stället för järnvägsbanor.

Den summa, som regeringen åtager sig att ansvara för utgör nära 13 millioner dollars, och den årliga utgiften i hyra och räntor kan i vissa fall uppgå till \$600,000, ty kontraktet säger, att banornas löpande utgifter först skola betalas innan något af trafikmedlen går till hyror och räntor. Hur skall det då gå med nedsatta frakttaxor, om banorna ej kunna bära sig utan provinsen själf måste stiga emellan och betala skillnaden? Enligt N. P. bolagets berättelse uppgift utgjorde bolagets förlust i pro-

vinsen under förlidet år \$185,500.

Och det måste tagas med i beräkningen, att banorna kunna gå med förlust. Gör Mackenzie & Mann konkurs har naturligtvis provinsen första in-teckning i N. P. banorna och måste naturligtvis öfvertaga dem. Då bli de i egentlig mening provinsbanor, men de kosta då 13 millioner.

Provinsens lagstiftning sammanträder i dag för att ratifera kontraktet. En fråga med så stora ekonomiska följder har aldrig förr varit föremål för en så stor debatt som denna. Återstår att se om den konservativa majoriteten är färdig att lämna ifrån sig ett helt järnvägssystem till Mackenzie & Mann med risk att dessa herrar kunna draga sig ur spelet med stor vinst, men lämna provinsen i sticket, om det går galeit.

Eventualiteter äro så sannolika, att det är att hoppas att kontraktet omarbetas mera till provinsens förmån eller ock att de slopas. Provinsen kan, om det kniper, bygga banor för mindre än \$20,000 pr mil. Legislaturens liberala minoritet har här en insats att göra af den största betydelse för sakens rätta lösning.

Parlamentet.

House of Commons har varit ovanligt snabb med sina göromål denna session. Debatten öfver trontalet var färdig på två timmar. Förut har det brukat taga veckor, sedan den tog fem veckor. Antagligen har parlamentet, isynnerhet oppositionen blifvit rensadt från en hel hop pratmakare. Denna rashet i arbetet kommer tyfvel utan att fullföljes, ty några "stora" frågor eller skandaler torde väl denna gång ej komma förvalda tiden månadstal, då så mycket ungt och nytt blod tillförs parlamentet. Den 14 dennes diskuterades i parlamentet möjligheten af att amerikanska kapitalister kunna erhålla kontroll öfver de Canadiska stam banorna samt möjligheten att Canada själf skaffade sig detta kontroll genom att köpa upp aktier i C. P. R. och Grand Trunk. Cirkulerandet af förstörda och utnötta mynt, förklarade Mr. Fielding vara olagligt och brottsligt.

Parlamentets sammanträde på fredagen afslutades på en halftimme. Senaten journade till den 6 mars.

Attorney generals rapport har nu utdelats, och är diger som vanligt.

På måndagen hölls endast en kort session igen, ministrarna besvarande en del frågor. Oppositionen är nämligen ännu ej färdig att återupptaga arbetet.

I går hölls ingen session, askonsdagen.

Budgets förslaget för året 1901-2 slutar på närmare \$50,000,000. Bland utgifterna märkas \$100,000 för St. Andrew byggnader i Manitoba samt \$60,000 för de i Territorierna. Kaj byggnader vid Lake Winnipeg \$3,400 samt vid Lake Manitoba \$500. Reparationer af broar

\$6,000 samt \$153,000 för telegraflinien till Dawson.

CANADA.

Quebec.

Legislaturen öppnades i torsdags den 14. Regeringen har att visa ett vackert kassaöferskott i budgeten. Den viktigaste frågan som kommer före till behandling är fiskeriernas ordnande.

Ontario.

En lungsotskonferens har i dagarna hållits i Ottawa.

Införandet af metersystemet i Canada är under liflig diskussion flerstades och förordas lifligt af både vetenskapsmän och handelsmän. Som bekant är metersystemet antagit i nästan alla land undantagandes de engelsktalande. På en bankett i Toronto fattades en resolution förordande en konferens mellan de engelsktalande länderna för åstadkommande af en likformighet i mål och vikt enligt metersystemet.

Mr. I. Tarte, den energiska P. W. ministern, har företagit undersökningar att fullborda St. Lawrence kanalen, så att all utskipping af spån från Nordvästern kan sändas öfver denna route. Grand Trunk bolaget har förlagt sin utskippningsort till Portland, För. Stat., och Dominion linien ämnar flytta sin till Bos on, hvilket naturligtvis träffar Montreal och den kanadiske handels i allmänhet ganska hårdt. Mr. Tartes plan är att fördjupa French River 29 fot, så att fraktfarten på de stora sjöarna kan tillförsäkras på St. Lawrence routen. St. Lawrence kanalen skulle upplysas med gas och elektricitet, så att ocean ångarna kunde passera såväl dag som natt.

Mycket snö har under de senaste dagarna fallit i både östern och västern, och försöksaktigheter i järnvägstraffiken.

Ett blodigt uppträde ägde rum på Quins hotel i Dinorwic, förlags natt, i det ung grufarbetare John McRae blef skjuten af bartendern, en yankeebuse vid namn Watson. Den skjutne infördes genast till Winnipeg hospital där han på söndagskvällen afled. Mördaren häktades och skall ransakas i Rat Portage.

Manitoba.

Memorierna i Manitoba ha återbetalt hvarandra cent de länade af dominionregeringen. De länade \$96,400 och återbetalade 130,381.

De B asses residens, 6 mil från Makinak, med sitt dyrbara innehåll, nedbrann i fredags genom mordbrand. Ingen assurance.

Ett fall af smittkoppor har inträffat i Dauphin.

N. W. Territorierna.

J. H. Montgomery i Edmonton arresterades honom dagen för det han tuttat på sitt hus.

Kommissionär Ogilvie i Yukon har resignerat från sin befattning.

British Columbia.

En hämsk grufolycka inträffade i fredags i en kolgruva på Vancouverön. I shaft nr 6 inträffade en explosion som satte eld i grufvan och afstängde grufvans arbetarne från all räddning. Såväl dominionregeringen som andra myndigheter telegraferade dit hjälp, men ingenting annat har kunnat göras än svamma grufvan med vatten för att få bukt med branden, som rasade med stor våldsamhet 36 timmar.

15 skottar, 5 italienare, 9 japaneser och 35 kineser omkommo.

Utlandet.

Från Köpenhamn meddelas, att kylan är så stark, att Sundet för första gången på 50 år är gångbart mellan Helsingör och Helsingborg.

I Kansas äga blodiga och störande uppträden rum med anledning af det korståg man företagit mot lönröregärnaste na.

Den engelska parlamentet öppnades den 14 feb. af konung Edward VII, med all den gammaldags pomp och ståt som förr utvecklades. D-batterna i parlamente har varit mycket het, isynnerhet det som rör boerkriget. Regeringens majoritet, som är 130 har ibland nedgått till 45. Det irländska partiet är nu enhälligt

obstruktions politik med en bitterhet aldrig förr sedd.

Nikolas Tesla, den framstående elektrikern i New York, har nu fullbordat sina planer att telegrafera öfver Atlanten utan tråd. Han har afven konstruerat elektriskt ljus utan tråd. Marconi experiment med trådlös telegrafi har framskridit så långt, att han sändt ett telegram på 200 mils afstånd. Oceanablarna torde därför samt blifva en öfverflödighet.

Oviljan mot jesuiterna är orsaken till en del gatuevolter flerstades i Spanien. I Madrid har man till och med fruktat revolution, så att belägringsstillstånd förklarats och gen. Weyler utnämns till kommandant. Jesuit läroverket i Valencia stormades af en folkskara och tilltygades illa. Så behandlas jesuiterna i de katolska länderna nu. Icke underligt om de flytta till de protestantiska länderna, där de tolereras och få bedriva sin verksamhet.

Svenska Missionsförbundet i Förenta Staterna har fått stora donationer af sin Al-skammissionär, H. T. Anderson, som gjort ett rikt rikt guldlynd däruppe. Han har förut skänkt Förbundet \$11,000, och i dessa dagar har han på vissa villkor donerat \$25,000 till Förbundets skola samt \$4,000 till en fond för medelösa elever. Vidare ha han och hans kamrat i lyckan, A. Brynteson, donerat \$50,000 till ett hospital, som Förbundet skulle bygga i Chicago.

Drottning Victorias efterlemnade förmögenhet anslås, enligt en tysk tidning, till 60 å 70

millioner pund sterling (omkring 1,100 å 1,130 mill. kr.). Af denna oerhörda förmögenhet äro 24 mill. pund hennes privata förmögenhet (?) och 20 mill. pund arf efter prins Albert, eller rättare sagt, den summa, som de af honom efterlemnade 6 millionerna genom klok förvaltning stigit till under årens lopp. Dessutom var drottning Victoria i olika lif försäkringsbolag försäkrad för tillsammans 20 millioner pund, och slutligen ha en del privata personer testamenterat henne sin förmögenhet. Vid ett tillfälle var det en Mr. Weild, som afled 1852, som kom i hög drottningen med 4 mill. kr., en förmögenhet, som naturligtvis ej spelade någon större roll för henne, men som kunde ha gjort stort gagn å annat håll. Det bör dock tilläggas, att drottningen anstälde efterforskningar för att få reda på, om Mr. Weild ägde några slägtningar, och tog emot penningarna först, då det visade sig, att detta ej var fallat.

Hvad skandinaverna representera i Amerika uti arbetskraft och personlig egendom, kan man få en liten föreställning om, genom ett statistiskt verk, som utgifvits af den amerikanske senatoren Knute Nelson.

Anslås — säger Nelson — hvarje skandinav arbetsvarde endast till samma summa, som en slaf var värd före kriget mellan Nord och Systaterna d. v. s. 800 å 1,

blygsamma kapital, som hvarje utvandrade i genomsnitt hafva med sig då han landstiger d. v. s. 85- å 100 dollars, så uppnås den respektabla summan af 1,450,000, 000 dollars. Drages nu härifrån de 52,500,000 dollars som skickats hem igen till Norden så återstår likval en summa af 1,397,500,000, för hvilket belopp Förenta Staterna står i skuld hos de skandinaviska länderna.

Hur mycket ega skandinaverna uti Canada och öfriga Amerika i arbetskraft och personliga egendom genom sina utvandrade?

Boer-kriget.

Gen. Kitchener är nu tätt i hälarne på DeWet med sex eller sju armeekårer, och det är ett under, att han ännu kunnat slingra sig undan, om man får tro de engelska korrespondenterna. Kitchener leder själf operationerna och DeWet har mislyckats i att i Kapkolonien förena sig med kommandon som operera därstädes. Stora massor af infanteri har hopats utmed järnvägslinjerna och flygande kolumner äro nu i stånd att med bättre effekt förfölja boerna. DeWet's säges lida brist på hästar och hans styrka säges för öfrigt vara i utarmadt tillstånd.

Gen. French opererar i östra Transvaal och har kastat boerna tillbaka ända till Swaziland gränsen. En boerkoj på 65 vagnar togs häromdagen. De engelska officerarne förutsäga att kriget kommer att vara slut innan juli. På se om det slår in.